

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Teatrului No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
150 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Din. 120

עת לעשות לך!

Ütött a cselekvés órája!

Désen megjelenő rabbi és világi delegátusainkhoz!

Az erdélyi orthodoxia történelmének fontos etappjához érkeztünk. Nehány nap múlva Désen összegyűlnek delegátusaink, hogy a Központi Iroda elnöki tisztét betöltsék. Ugy szeretnénk, hogy annyi hányódás és vesződség, annyi félreértés és indifferenzizmus után Dés a lelki összeforrottság és a vállvetett munka ünnepe legyen. עת לעשות לך! Legjobb ideje már, hogy tegyünk valamit orthodoxiánk megerősítésére, hitközségeink és azok intézményeinek, elsősorban תורה intézményeinek megszilárdítására.

Nézzünk végig hitközségeinken. A régi pezsdülő, lüktető, virágzó élet helyett csupa romokat látunk szellemi és anyagi értelemben. A hitközségek állandó féltreértésben, guerillaharcban központjukkal. Semmi lelki kontaktus a Központi Iroda és hitközségek között, a szio és végtagok közötti életfenntartó vérkeringés megszakadt.

Hitközségeink belső élete is a bomlás jeleit mutatják. Egykor mindenki büszke volt hitközségére és minden gondolata az volt, hogy miképpen lehetne annak és intézményeinek virágzását előmozdítani. Most egy helytelennek ítélt rabbi, vagy elnöki intézkedés, vagy egy rosszul elsült hitközségi választás miatt בישל לנו את התורה az egész hitközség felborításával fenyegetőznek és a központtal való lelki kontaktus híján nem volt, ki e munkát megakadályozza. Autonómiánk? Lehet-e még a szó igazi értelmében erőt a törvény által biztosított legdrágább palládiumról beszélni? Hiszen a kölcsönös gyengítés és marcan-golás testvérharcában sokszor magunk rugjuk fel önkormányzati jogunk féltett kincsét, amidőn kormánybiztosért kiáltozunk, ahelyett, hogy zsidó önértékelünk, büszkeségünk és orthodoxiánk jövőjéért való aggodalmunk fellázadna az ellen, hogy más tegye be a lábát zsidó területre, hogy nem mi, hanem más, ki nem érti bajainkat, fájdalmainkat — csináljon rendet a saját portánkon. És mi van a szombati iráskényszerrel? Már a legmélyebb fájdalomtól eltekintve, mely minden zsidó lelkét kell, hogy eltöltse, a törvény által biztosított szabad vallásgyakorlatnak ezen lábballiprása fölött, nem érezzük-e magunkat a porig megalázva, nem érezzük-e homlokunkon az égető szegénybéllyeget, hogy mi zsidók, kik az országnak hű, lojalitás polgárai vagyunk és annak pénz- és veradójából legalább is úgy ki-vesszük részünket, mint bárki más, mi csupán a Schábbósz megszegése árán küldhetjük gyermekeinket iskolába? Ó, lelkünkbe sült szegényteljes, modern

sárgafolt! Ez a szétforgácsoltág eredménye. Legjobb ideje már, hogy megelgéljük bajainkat és kéz-kézbetéve egy erős és tekintélyes Központi Irodát felállítsunk, mely az orthodox tömegek bizalmára támaszkodva, befelé szervezzen és erősítsen felvilágosítólag, ha lehet, erős kézzel, ha kell, kifelé pedig megtépázott tekintélyünket helyreállítsa és jogot követeljen és tiltakozzék néhány száz-ezer ember nevében a szegényteljes jogfosztás ellen, — ideje, legfőbb ideje lenne már. עת לעשות לך!

Orthodox egyházunk távolról sem kapja meg azt az állami segínyt, mely törvényes jussa és ezért hitközségeink intézményeit vegetálnak, iskoláink feloszlás előtt, kórházaink fűtellenek. Számos községben szombaton tartják meg a heti vásárokat és a gazdasági krízisben amúgy is felmorzsolódott orthodox egzisztenciák azon szomorú alternatíva elé vannak állítva, hogy választhatnak a חילול שבת vagy a koldusbot között. Számos iskolában a írásbeli vizsgát szombatira teszik és így tudnánk ezt folytatni. De nem

akarjuk a sötét képet tovább festeni, mert hiszen nem siránkozni jövünk össze Désen, hanem egy jobb jövő reményében dolgozni. Szegény, sokat szenvedett népünk, ha nem törődés önmagaddal, mások nem fognak talpraállítani. עת לעשות לך!

Az eddigi negáció és Pató-Pálizmus helyett lépünk végre a pozitívítás, az alkotó munka, az ortodox meggyőződés és zsidó önérték által fűtött cselekvés terére. Az élet nem egyéb, mint mozgási, cselekvési folyamat, a nyugalom halált jelent. Mi élni akarunk, mert életre vagyunk elhivatottak. Ezért oszoljon el a félreértés, legyen vége a bizalmi krízisnek, találjunk végül egymásra, nyujtsunk egymásnak testvérkezét és kezdjünk már egy kis építő munkát.

A békét mindenekelőtt! De egészséges, életrevaló békét! Kölcsönös szeretettel és megértéssel! Lehet ugyan hatalommal is békét teremteni, a vegetálás, a halódás mozdulatlan hallgatás, a temető siri csendjét és békéjét. Mi azonban a béke jegyében való produktív munkát akarjuk, mely nem némaságoi, hanem a lelkek békés harmóniáját eredményezi. És akkor, mennél nagyobb volt a tespedés, annál nagyobb lesz a hagyományhü zsidóság géniuszának esodás regeneráló ereje. Tehát fel a munkára! עת לעשות לך! Mi bizalommal nyujtjuk ki békejobbunkat, ragadjátok azt meg zsidó szeretettel.

Az orth. Központi Iroda dési konferenciája előtt

Változások az elnöki tisztség betöltésére vonatkozó javaslat körül

Lapunk hasábjain annak idején közöltük a legutóbbi Ermihályfalván megtartott orth. Központi Iroda végrehajtóbizottságának ama határozatát, hogy az elnökségi tisztség betöltésénél, — figyelembe véve a különböző árnyalatok igényeit — a világi elnöki tisztség első helyére Mittelman Jakab nagyváradi orth. zsidó hitközségi elnököt hozza javaslatba a dési konferencia előtt. Ugyanakkor merült fel a végrehajtóbizottságban az a felfogás, hogy az eddigi einöki és alelnöki állásokat ki kellene egészíteni olyképen, hogy vagy két elnököt választanak és egy ügyvezető elnököt, vagy marad, ahogyan eddig volt: az elnöki tisztség és esetleg a két elnök mellett egy ügyvezető-elnöki állást is kreálnak. A végrehajtóbizottság eme határozata azonban csak a dési konferencián dől el, ha ezen felfogások bármelyikét jóváhagyja, illetve az alapszabályokat ily értelemben megváltoztatja a nagygyűlés.

Az utóbbi napokban azonban Váradon a Központi Iroda elnökségi kérdése új fázisba jutott. Kompetens helyről Fuchs Salamon, Fuchs Benjamin nagyváradi főrabbi öccs-

nek neve lett erősen lanszirozva.

Szombat este ez ügyben Mittelman Jakab hitközségi elnök lakásán a nagyváradi orth. hitközség 12 tagból álló delegátusa értekezletet tartott, hol az elnök közölte azon óhaját, hogy a delegáció foglaljon Fuchs Salamon érdekében állást. Az egybegyűlt delegátusok a tanácskozás folyamán elhatározták és megbízták Meisner Márkusz delegátust, hogy a vasárnap Clujon egybehívott hitközségek előkonferenciáján jelenjen meg és közölje a nagyváradi delegáció ezen véleményét.

A Clujon Meisner Márkusz elnöklete alatt megtartott előkonferencián az ott megjelent kiküldöttek az alanti határozatot hozták:

„Miután a közhangulat szerint a Központi Iroda elnöki állás nem rabbival, hanem világi taggal tölthető be, a megjelent delegátusok nem óhajtanak a kérdésben harcot provokálni, hanem alávetik magukat a közkivánságnak. Ehhez képest a megjelent hitközségek, Fuchs Salamon oradeai lakost kívánják elnökül a Központi Iroda élére állítani és szívesen látnák, hogy a má-

sik párt egy neki megfelelő alelnököt delegáljon melléje.

Amennyiben a másik párt ezen a béke érdekében tett ajánlatot nem fogadná el és az országos nagygyűlés egy rabbi elnököt kívánna választani, a képviselt hitközségek Wezel Albert fordai főrabbit óhajtja az elnöki állásba helyezni, az alelnöki állásba pedig Fuchs Salamon oradeai lakost.

Ezen ajánlat egy delegáció útján sürgősen közlendő illetékes helyen és elfogadás esetén mindkét párt részéről megerősítendő.

Részünkről azonban az egész elnökségi kérdést még mindig nem látjuk eléggé tisztázottnak. Nem látunk sehöl megfelelő garanciát arra, hogy a konferencián a jobb belátás szelleme jut diadalra azáltal, hogy a Központi Iroda ténylegesen oly irányítás alá kerül, mint azt nagy hitközségeink méltán elvárhatnák. Kételeyeink vannak, hogy a nagy hitközségek által óhajtott módon lesz-e az elnöki tisztségek közmegegyezésre betöltve, avagy továbbra is a szét-huzás és semmittevés árnya borul az erdélyi orthodoxyára. *Nincsen a különböző felfogások között egységes megállapodás és a leghivatottabb tényezők részéről még sehölsem látjuk az előzetes biztositékát annak, hogy az erdélyi orth. zsidóság eme életbevágó problémája közmegegyezésre nyer megoldást.*

A német zsidóság Hindenburgért

A német birodalmi elnökválasztással kapcsolatban a német zsidóság impozáns módon nyilatkozik meg Hindenburg jelöltsége mellett. Nemcsak azért, mert Hindenburg egyedüli lehetséges ellenjelöltje Hitler, tehát a szélsőjobboldali pártok exponense és ezzel a zsidóságnak legnagyobb ellenségei ellen kell felvenni a harcot. De a német zsidóság méltányolja Hindenburgnak pártatlan és liberális kormányzását is, különösen pedig azt, hogy főleg az utolsó években olyan erős kézzel szállt szembe az antiszemita felforgató törekvéssel.

Berlinben dr. Salm főpolgármester vezetésével bizottság alakult Hindenburg jelöltsége érdekében. Ez a bizottság kiáltványt bocsátott ki a német társadalomhoz, amelyet aláírt dr. Wilhelm Kleemann, a hitközség elnöke is. Zsidó részről az aláírók között szerepel Max Liebermann, a Szépművészeti Akadémia elnöke és Heinrich Grünfeld, a kereskedők egyesületének elnöke is.

A Hindenburg-ajánlasi iveken az aláírássok száma két millió 500 ezerre emelkedett az ajánlasi iver lezárásáig.

Mi van a hitközségek városi és községi szubvenciójával?

Szomorúan boszulja meg magát az, hogy a zsidóság képviselői nélkül van sok városi és községi Comisia Intermarekban. Legjobb helyt, így Nagyváradon is a zsidó hitközségek eddig némi szubvenciót élveztek. Intézményeik részére az elmúlt évig a rendszeren választott tanácsok gondoskodtak arról, hogy a zsidó egyházak intézményei is jussanak némi szubvencióhoz. A folyó költségvetésekben ezeket nem látjuk, holott a Monitorul Oficial 1950. július 7-iki számában megjelent kultusz törvény 186-ik szakaszának 4-ik pontja szerint a községek kötelesek a felekezeti iskoláknak és intézményeknek segélyt nyújtani, amit a belügyminisztérium 1931-ben 9967. szám alatt meg is erősített. Felhívjuk erre az illetékes körök figyelmét.

— *Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalnál sem szabad hiányoznia.*

Kínában és Japánban 2000 év óta élnek zsidók

A japánoknak Kína ellen indított háborúja a zsidók köréből eddig még nem szedett áldozatot, noha a sanghai zsidók közül igen sokan léptek be az önkéntes csapatokba, amelyek a város rendfenntartására alakultak.

Kevesen tudják talán, hogy Sanghaiban nagy számú és népes lakosság él, amelynek tömegei nagyrészt Indiából, Szíriából, Angliából és nyugateurópai országokból, valamint Oroszországból kerültek ki.

Azt azonban még kevesebben tudják, hogy a két egymással szemben álló országban, Japánban és Kínában, már a legrégebb idők óta laknak zsidók. Európa egyik nevezetes muzeumban találunk egy kéziratot, amely kétezer évvel ezelőtt íródott kínai nyelven és amely többek között a biblia alakjairól szól és így: Noét, Ábrahámot, Józsefet és Mózeszt említi fel, 1617-ben egy misszionárius tesz említést a kínai zsidókról. A lángtengerben álló Sanghaitól 500 kilométerre fekvő Kai-Fang-Pu-ban van egy zsinagóga, amelyet még 1183-ban építettek az ottani zsidók, majd később restauráltak. A kínai zsidók szerint a jeruzsálemi szentély mintájára épült ez a zsinagóga. A falakon mindenütt héber és kínai nyelvű feliratok. A város lakói közül pedig ma is sokan beszélnek héberül. Ismerik a tefilint és táliszit. A circumcisiót a flugyermeken nem nyolc nap után, hanem harminc nappal később hajtják végre.

Kai-Fang-Puba a zsidók kétezer esztendővel ezelőtt vándoroltak be és egyenesen a császártól kaptak engedélyt zsinagógájuk építésére.

A zsidók kínai elnevezése: Jul-tak vagy Go-Go. Maguk a zsidók: Pan-Klun-Kiam szóval nevezik magukat. A legnagyobb zsidó hitközség Kantonban van, ahol mintegy huszezer zsidó lakik. Nagyrésztük kisiparos és földművelő. Roppant érdekes építésű zsinagógájuk van. A templom három vízben álló hajón épült és mielőtt belépnének, a zsidók megfürödnek a folyóban. Ugy télen, mint nyáron.

A kínai zsidók politikai helyzetét illetőleg teljes egyenjogúságot élveznek a kínakkal. A zsidók jelentős vezetőszerpel játszanak az ország közéletében és sokan közülük magas funkciókat töltenek be. Generálisok, admirálisok, magasrangú állami hivatalnokok, sőt mandarinok is kerülnek ki soraikból.

1900-ban egy társaság alakult Sanghaiban a zsidók felszabadítására, helyzetüknek tanulmányozására, valamint annak érdekében, hogy kapcsolatot építsenek ki az összes kínai zsidók között. Időről-időre ma is támogatásban részesítik a különböző helységekben lakó kínai zsidókat. Sanghaiban egyébként két angolnyelvű hetilap jelenik meg: „The Israel Messenger” és „The Jewish Communal Recorder”.

Amikor Sir John Duncan, az angol védőcsapatok parancsnoka, aki az 1927. évi angol-kínai harcokban vett részt és egy évig a sanghai angol csapat élén maradt, — visszatért Londonba, levelet intézett a „The Israel Messenger” szerkesztőségéhez, amelyben köszönetét fejezte azért a támogatásért, amelyben a sanghai zsidók részesítették a rend helyreállításában.

Charbinban is, amely most a japán-kínai harcok középpontjában áll, ugyan csak igen népes zsidó közösség él. A tizenkilencedik és a huszadik században telepedtek le itt a zsidók. A világháború után pedig az oroszországi zsidó menekültek gyarapították a charbinai zsidók számát és ezáltal Charbin lett a kínai zsidók egyik legjelentősebb centruma. A későbbi években a Charbinba került zsidók egyrésze Mandzsuriába más helyiségeiben ültette fel otthonát. Mandzsuriában ezidő szerint mintegy 16.000 zsidó él, ezek közül 13.000 Charbinban.

Japánban a „felkelő nap” országában is elég szépszámu zsidó lakosság él.

A Japán Yomata vidékén két régi falu van. Az egyik neve: Oosen, a másiké: Menase.

Egy régi legenda arról szól, hogy a III. században néhány száz főből álló törzs vándorolt be Japánba. A törzs tagjai selyemszövésssel foglalkoztak. 471-ben már 19 000 lelket számolt a törzs, Templomuk: „Dávid sátra” nevet viselte. A templom kapuja előtt egy oroszlan és egy rinocérosz áll. A japánok „Buddha kutyáinak” nevezik.

A nép ajkán ma is él a legenda, hogy a törzs megalapítója egy gyermek, akit a vizen uszó kosárban találtak meg.

Usumasa városában van egy másfél évezredes régi kut, amelyre „Izrael” neve van bevésvé. Van egy falu, amelynek neve: „Kando a mori”, ami annyit jelent, hogy átkelni a folyón Ez emlékeztet a bibliai peszach-ünnepre.

Jokohamába különösen a világháború alatt vándorolt be sok zsidó. Ezek hitközséget is alapítottak és zsinagógát építettek maguknak. Nagasakiban az orosz-japán háború alatt alapítottak hitközséget a lengyel és litván zsidók.

Ezzel szemben igen gyakori Japánban a zsidó-japán vegyesházasság. Politikai helyzetükről szólva, ugyancsak jól megy a soruk, japánul beszélnek a legtöbben, foglalkozásukra pedig tulnyomó részben: szabók és cipészek a zsidók. Ők készítik egyedül az európai öllözeteket és ennek révén igen sokan közülük jó módra tettek szert.

Nagasakiban nemrég eladásra került egy ósregi zsinagóga. Az eladási árból 40 százalékot a Keren Kajemeth és a Keren Hajjeszodra fordítottak.

A japán zsidók tehát fentartják a közösséget a világ zsidóságával és talán európai testvéreiknél is inkább érzik népi kötelességüket az épülő zsidó Palesztinával szemben.

Hullakérdés a bukaresti egyetemen

A bukaresti egyetemen ismét kiújultak az antiszemita zavargások. Tegnap reggel az orvosi kar zsidó hallgatói szabályszerűen megjelentek a boncteremben, hogy gyakorlatukat elvégezzék. Az antiszemita diákok azonban elállották utjukat és közölték velük, hogy nem boncolhatnak, mert az egyetemen nincs zsidó hulla. Mielőtt a zsidó diákok bármit is szólhattak volna, az antiszemita diákok megtámadták és ütlegelni kezdték őket. A tulerővel szemben a zsidó diákok kénytelenek voltak meghátrálni. Két zsidó diákot, Adercát és Farchit bonckésükkel megsebesítettek, más három zsidó diákot pedig, Sarfot, Vexlert és Márkust az autóbusról húzták le és verték meg. A harmadéves cuzisták bonckéseiket feltartva várták a zsidó diákokat, akik Cherote professzortól kértek védelmet. A professzor közbelépésére az előadást végig is hallgatták, utána azonban inzultálták őket s a verekedésben Cogan Dávidot homlokán bonckéssel megsebesítették, több más diákot pedig megvertek.

A bukaresti orvosi fakultás dékánátusa a fakultáson történt incidensekkel kapcsolatban, amelynek során zsidó hallgatókat inzultáltak, hirdetményt tett közzé. Hirdetményében a fakultás tanári karának határozata alapján közli, hogyha az incidensek megismétlődnek, úgy az előadásokat és a laboratóriumi gyakorlatokat az év végéig felfüggesztik s ennek a helyzetnek minden következményeit és felelősségét a diákokra hárítják. Felhívja a tanári kar a diákságot, hogy a komoly elemek öntudatos akcióval fekezzenek meg azokat, akik zavarokat igyekeznek támasztani.

Pontosan tíz évvel ezelőtt, 1922-ben is az ugynevezett hullakérdés miatt robbantak ki az antiszemita diáktüntetések. Annakidején a bukaresti Chevra Kadisa intézkedett, hogy azokat a zsidó halottakat, akiket hozzátartozóik nem reklamálnának, bocsássák az egyetem rendelkezésére. Valószínű, hogy a hullakérdés most is csak ürügyül szolgált a zsidó diákok bántalmazásához, épp úgy, mint tíz esztendővel ezelőtt.

Férfiszövet különlegességek

bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünteld
posztóáruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth utca 8)

Közérdek vevőket készpénz áron szolgálunk ki

Cégünk szolidaritásáról kérjük meggyőződni

HETI GLOSSZÁK

Akik a megkínzottak csapatát vezénylik

Nem új dolog ez és nem is a XX-ik század találmánya. Azoknak, akik vezetnek egy népet, vagy egy népkisebbségi mozgalmat, feltétlenül és állandóan konnexusban kell lenni azokkal, akikről a megbízást kapják. Nem lehet elvonultan és visszavonultan élni olyanoknak, akik a szó ideális értelmében képviselnek egy nagy tömeget. De minek ide sok elméleti megvilágítás, mikor rátérhetünk azonnal a tárgyra és elmondhatjuk, hogy mire is gondolunk. A Zsidó Párt vezéreiről beszélünk ezúttal, akik tudják mi a kötelességük. S míg egyik napon a parlament székéről vivják csatáikat Cuzával és a többi másnevű, de cuzista mentalitású parlamenterekkel, addig már másnap a vasúti kupékban ülnek és járják az ország legkülönbözőbb pontjait, hogy felvilágosítással, vigasztalással menjenek az elkeseredett zsidóság körébe és meghallgassák mindazt a milliányi sérelmet, fájdalmat, megaláztatást és sértést, amelyet el kell tünni, le kell nyelni a zsidó tömegeknek.

Míg a múlt évi országos választások alatt az erdélyiek képviselői járták a Bukovinát és Besszarábiát, addig mostanában az ottani parlamenterek járják Erdélyt és hozzák a vigaszt és hozzák a fájdalmakat és viszik el tőlünk a bizalmat, hogy újult erővel küzdjenek továbbra is írásban és szóban, a parlamentben és azon kívül, a zsidóság érdekeiért. Ők a letéteményesei annak az ideálnak, amely arra irányul, hogy összekapcsolja, egygyé forrassa a négy országrész zsidóságát, mert mégis más erőt reprezentál és más hangot tud megütni az ország egymilliónyi zsidósága, ha tetterősen és viribus unitis emeli fel értelmes hangját mindazon csendes és hangos atrocitás ellen, amelyet el kell nap mint nap tünnünk. Csak egy Sorocát említsük. Mennyire eltussolták volna, mennyire agyonhallgalták volna ezt a rettenő esetet, ha nem állana őrt Landau képviselő, meg Reifer s a többiek is mind, akik kevesen bár, de makkabeus módra harcolnak abban a tengerben, amely tájékozik a gyűlölettel és az elfogultságtól.

Azon alkalmából tartjuk szükségesnek mindezt elmondani, hogy itt járt mostanában Dr. Manfréd Reifer. Itt nem is ismerik annyira ezt a fiatal és harcos oroszánját a

mi zsidó ügyünknek. De Bukovina már régen értéklí nagyszerű egyéniségét. Kitűnő szónok. Másfél óráig beszélt legutóbb Nagyváradon és egy pillanatig sem volt unalmas. Hallatlanul le tudta nyűgözni hallgatóságát, mert olyan bátran, olyan nyíltan, olyan gerincesen tárta fel bajainkat, amely legalább annyira jólesett, ahogy egy megkínzott embernek jólesik, ha fájdalmát, üllegeit és üllegeit, kikiáltja a világ előtt. Dr. Manfréd Reifer kitűnő tehetségű ember. Már a háború előtt a fiatalok között szerepelt Csernovitzban. A világháborúban katona volt, majd súlyos sebbel fogságba került. Több évet töltött a fogolytáborokban. Bejárta egész ázsial Oroszországot, a kínai határig és Vladivosztokig. Majd a forradalmak alatt lassankint sikerült hazatérni. De a Kerenszky forradalmat még Szentpéterváron élte át. Svédországon és Németországon át jött haza. A sok szenvedés meg is látszik markáns arcán. Bár dus haja csaknem fekete még. És nem fáradt. Nem rezignált. Mint egy modern judeai oroszán, küzd a zsidóságért. És most állandóan látogatja a zsidó testvéreit, hogy meghallgassák és ő is meghallgasson minden bajt és panaszt. Még el fog jönni Erdélybe sokszor. Legalább így mondta. És amit ígér, azt be is tartja. Mi úgy ismerjük őt, Dr. Manfréd Reifert, aki valamennyi önként képviseli most az ország parlamentjében.

Meg a másik. Michel Landau. Besszarábia szülőlté. Harcos egyéniség. Aki még revolvercsőtől sem riad vissza. Küzd, vereszik és ha tombol körülötte Jorga parlamentje, akkor sem hátrál meg. Sorocát nem engedi elfelejteni. Nem engedi. Mindennap előhozakodik vele. Amíg meg unják és új vizsgálatot indítanak. S most ő is végig utazza Erdélyt. Beszámolókat tart Clujon és Szigeten, Visón és Szatmáron. Ezek a hus és vér kapcsolatok, amelyek hivatottak arra, hogy örökre egygyé kovácsolják a négy országrész különböző mentalitású zsidóságát. S mindez a Zsidó Párt jegyében történik. Amelyik két hetet előkészület után s annak dacára, hogy sokezer szavazatot elsikkasztottak tőle, mégis csaknem hetvenezer szavazatot tudott szerezni a zsidó képviselőnek. A Zsidó Párt érdeme az, hogy nem vagyunk képviselő nélkül. Hogy ott ülnek négyen, mint a zsidóság éber lelkiismeretének őrzői, a parlamentben és mindenütt, ahol az üldözött és háttérbeszorított zsidó érdekek százperentes védelméről van szó.

A nagy licitáció

Mint ismeretes a spanyol kormány nemzeti politikája során mindjobban igyekszik kidomborítani a zsidó tömegekkel szemben való szimpátiáját és legutóbb ünnepélyes keretek között pecsételte meg a középkori spanyol inkvizíció zsidó üldözéseit. Ugyanakkor pedig tolmácsolta a zsidóság képviselőinek legmelegebb támogatását. A spanyol kormány demokratikus gesztusa az egész világ kulturközvéleménye előtt élénk meglepedést keltett, mert rövid élete során is már több ízben tett tanúságot arról, hogy nemcsak a szép szavaknak és gesztusoknak a hive, hanem komolyan fogja fel hivatását és komolyan akarja kiköszörülni a középkori csorbát. Mi azonban bevallhatjuk, hogy a spanyol kormányt nem egészen a tiszta önzetlenség és kulturális emelkedettség vezeti. Mi jól látjuk azt, hogy tul ezeken az ideológiai formákon, vannak bizonyos anyagi vonatkozások, amelyek sokkal inkább determinálják a spanyol kormány udvarias és józan gesztusait, mint az a bizonyos belátás, az a bizonyos nem létező kulturális hivatkozás... Egész egyszerű. A spanyol kormány leült és számolni kezdett. Összeadott és szorozott. És azt látta, hogy annál az építő munkánál, amelyet most végezni akar, szüksége lesz a zsidó teremőerőre és szüksége lesz első sorban a zsidó pénzre is. És amikor a rideg és prózai számoszlopok ezt tudomására hozták, ráeszmélt arra, hogy brutális korszaka volt a spanyol történelemnek a középkor és a zsidósággal igazságtalanság történt. Kifejezte tehát sajnálkozását a zsidóság képviselői előtt és felszólította őket az együttműködésre. Nem szabad azonban eltakarnunk azt, hogy a spanyol kormány gazdasági érdekeitől vezérelve, ezúttal valóban becsületesen gondolja mindazt amit mond és komolyan akarja ezt a barátságot. De ez az egész spanyol-zsidó kérdés nem maradt meg a Pireneusok között, Európaszerte megindultak a csaták a spanyol-zsidó

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné
„Orient”szővművészeti iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

A GYÉMÁNT

Írta: J. L. PEREZ.

Amint az öreg reb Slojme az imaházában mesélte, élt egyszer egy idegen a faluban, aki külföldről jött és a falubeliek közül senkinek sem volt vele dolga és neki sem volt senkivel dolga. Más nyelven beszélt, mint a többiek és senkisem értette meg, mert nem is akarta senki megérteni.

Egyszer ez az idegen egy gyémántot talált. Nem értett bár az ilyen dolgokhoz, de nem is volt olyan ostoba, hogy ezt a követ eladja egy mázsa búzáért. A gyémánt csillogott és ragyogott. „Olyan mint egy kis nap!” — mondta az idegen. „Éz a kő biztosan egy vagyoni ér.”

Ha azonban valaki idegenek között él, egy ilyen kincs birtokában nem érzi biztonságban az életét. Mihelyt az emberek megtudják, hogy ilyen vagyona van megrohanják a házat, betörnek az ablakokat, hogy a követ együtt az életét is elvegyék. Tehát a követ el kellett rejtteni.

A feleségének sem akart szólni, mert bár szereti őt, de olyan az asszony: hosszú haj rövid ész. Nem fogja megörizni a titkot.

A férfi a konyhakertbe ment, mely háza előtt volt és elásta a gyémántot, az ásás helyére pedig egy nagy követ tett. Majd, ha jobb idők jönnek, a szomszédok és idegenek között nem lesz többé gyűlölet iránta, legalább kiáshatja a követ és akkor majd a gyémánt napvilágnál fog csillogni és ragyogni.

Fiatal felesége egy nap észrevette a nehéz követ és azt gondolta, hogy a kő alatt lévő kis földdarabon nyugodtan nőhetne egy két uborka, vagy hagyma, kár azt paragon hevertetni. Minthogy a követ egyedül nem tudta elgördíteni, segítségül hívta az urát. Am amaz megdöbben:

— Isten őrizz — mondta — hozzá ne nyulj a kőhöz.

— Miért nem?

— Szerencsekő, majd boldogságot és áldást hoz nekünk.

— Hát nem közönséges kő ez?

— De közönséges kő, csak hogy mégis varázssereje van.

Az asszony nézte a követ és nem tudta, hogy férje tréfál-e vele, vagy sem. Belenézett az ura szemébe s látta, hogy komoly, csaknem komor. Nagyon szerette a férjét, akit okosnak és becsületesnek tartott. Amellett ő csak egy asszony volt s egy asszony mindig boldog, ha valami, amiben hinni tud, hogy varázssos dolog, égi jel. Nem volt ideje utánagondolni: a konyhakertet meg kellett ma munkálni.

Következő napon a férfi két követ vett észre a kertben. „Mi ez? Hogy kerül ide ez a kő?” Az asszony nevetgélt.

Azon éjjelen a fiatalasszony rosszul aludt. A hold besütött oly csodálatos módon a szobájába! Ugy aggódott, nehéz volt a szíve, félt valamitől... A férjét nem akarta felébreszteni. Végre elhatározta magát: kiugrott az ágyból, kiszaladt a kertbe és egy

másik követ is előkeresett. Ez megnyugtatta.

— Két kő van itt — nevetgélt az asszony — két kő jobban hat.

Mit mondhatott volna a férje. Melyik férfi haragudhat a nőre, mikor olyan édes gyerekséggel nevet rá, a keskeny kezét a vállára teszi és homlokát csókra kínálja. Megcsókolta tehát a fehér homlokát, kék szeméből próbált választ kapni arra, hogy miért aludt olyan rosszul az éjszaka, de hallgatott! A fiatalasszony úgy tekintette ezt a csókot, mint jámborságának jutalmát. S valahányszor azt akarta, hogy a férje megcsókja a homlokát, mindig előcipelt egy újabb követ... és ha a férje nem csókolta meg, akkor könnyes lett a szeme.

A fiatal párnak két gyermeke született, egy fiú és egy lány. A kislány csöppet sem csodálkozott a kővön. Egyáltalában nem kérdezett semmit, hanem mindent utána csinált az anyjának. Az anya nagy köveket cipelt, a kislány kicsinyeket s minél nagyobb lett a kislány, annál nehezebb köveket cipelt az anyja után.

A fiú azonban másféle volt. Mit jelentenek ezek a kövek? — kérdezte az anyjától.

— Ezek a kövek — mondta az anyja és büszke volt rá, hogy milyen sokat tud — szerencsét hoznak.

— Hogyan? — csodálkozott a fiú — hogy hozzák a szerencsét? Hát többet is szerezhet az ember, mint amennyit munkája után tud szerezni?

barátsággal kapcsolatosan. A magyar parlamentben például a kormánypart egyik ki-magasló egyénisége kijelentette, hogy az egész spanyol-forradalom nem volt egyéb, mint zsidó intrika, ami abból a tényből is eklatánsan kitűnik, hogy míg az összes keresztény templomoktól kisajátítják a vagyonokat és elkergetik a papságot. Míg tombolnak a vallásmeggyalázó fenevadak és halomra gyújtják a templomokat, addig a zsidókat hitközségestől és egyházastól együtt felkarolja a spanyol kormány. Mi az, ha nem Judának ismert cselszövése? A magyar kormányparti képviselő azonban valamit, egy egészen csekélységet elfelejt. Azt ugyanis, hogy a zsidó egyházak vagyonait nem lehet kisajátítani. Nem lehet, mert nincs és már kisajátította azt régen a katolikus papság, az eretnység elhikája alapján. Azonban míg a magyar parlamentben megbélyegzik a „zsidó forradalmat” — Törökországban is megmozdult a sajtó és ugyan-csak pertraktálja a spanyol-zsidó kérdést. A török sajtó azonban egészen más oldal-ról fogja meg a kérdéses komplexumot és ennek során egészen a mélyére nyúl a zsidó kérdésnek. Megállapítja a hivatalos sajtó azt, hogy lényegében az antiszemizmushoz semmilyen komoly alapja nincs és teljesen naiv álláspont ma már a zsidó töke-uralmáról fecsegni, hiszen a történelem folyamán a zsidó tömegek között olyan társadalmi differenciálódás ment végbe, hogy sokkal inkább beszélhetünk ma már a proletársztály társadalmi „terjeszkedéséről”, mint a zsidó nagytöke hatalmáról. Látjuk a zsidó iparost és parasztot verejtékeznit és látjuk, amint a kispolgárság feje fölött megszólal a dob. Ilyen őszinte megnyilatkozást olvashatunk a török sajtó hivatalos lapjain és előre figyelmezteljük az olvasót, hogy ismét ne gondoljon valamilyen kulturális emelkedettségre. Oh nem! A török hivatalos ezúttal pofozkodik a spanyol hivatalossal. Mert amint tetszik tudni, a spanyol kormány barátságára való tekintettel, akció indult a törökországi spanyol zsidóság között, hogy ismét felkeressék első hazájukat: Spanyolországot. És a török kormány most üli a nagydobot, hogy: bizony mi mondjuk tisztességes, becsületes nép a zsidóság. Ugy bizony. Ezt mindenki meghallgathatja. És azt hisszük, nem csalatkozunk, ha feltételezzük, hogy a spanyol zsidók törökországi otthonukban nem panaszkodhatnak a bánásmód iránt. Szeretjük őket, megbecsül-

jük, miért is mennének hát? Lám csak, sohasem gondoltunk volna erre. És hogy éppen Törökország és hogy éppen Spanyolország pofozzák egymást, hogy ők licitálnak a kulturfőlényvel. De vigyázzon ám Kemal pasa. Figyelmeztetjük, hogy vigyázzon, mert ha kibirta a reformációt, ha leszede a török nők arcáról a fátyoll és keménykalapot rakott a török turbán helyébe, ha ezt ki is birta, ebbe beletörök a kormányzói bicskája... Ezt nem fogja neki megbocsátani Cuza és Hiller és a magyar kormányparti képviselő...

Cuza és a sorocai sortüz

A napi sajtó már hetek óta átfogóan ismerteti a sorocai sortüz még mindig viharzó hullámai és a parlament megnyitása alkalmával ezek a hullámok még inkább fodorzódtak. A kormány és a kormányparti képviselői igaz, hogy igazolták a sorocai tüzeket a kézigránátokat, igazolták a hat szétroncsolt hullát is, de a vihar csak tovább tart és mind újabb kérdéseket vet fel. De a felvetett kérdések nyitva maradnak. Itt maradt nyitva Cuzának és pártjának a szerepe is ebben a hírhedt „határcsúcsban”. Hogy világosabban beszéljünk elmondjuk, hogy miben állott ez a szerep és miért maradtak nyitva a kérdések. Cuza ugyanis nem késett a sorocai nyilatkozatával, mihelyt tudomást szerzett arról, hogy az áldozatok milyen hitvány férges zsidók és ezzel szemben a granicsárok, milyen igaz keresztények. Őszintén meg is mondtam hát, hogy meg kell hajtsuk elismerésünk lobogóját eme hős katonáink előtt, akik úgy lötték le a hitvány szőkevény zsidókat, mint egy veszett kutyát. Cuza megnyilatkozása nem érintette különös meglepéssel sem a parlamenti hallgatóságot, sem pedig a külső közvéleményt. De amint fentebb említettük, nyitva hagyott egy kér-

dést. Nem tudjuk ugyanis, hogy minek örült olyan nagyon Cuza ur. Meg is kérdezte főle egy parlamenti képviselő: — Mondja Cuza ur, mi az Ön kormányprogramja? Mire Cuza habozás nélkül válaszolt: Kiűz-zük a zsidókat az országból. No már most, ha végre hat zsidó gyerek rászánta magát, hogy önként kivonuljon Cuza országából, minek örül olyan különösen nagyon Cuza ur? Miért nem háborodik fel Domnule? És miért hagyja nyitva a kérdéseket? Vagy olyan kedves Önnek ez a 6 fiatal hulla? Ez a sortüzi nyilatkozat sehogyansem vág Cuza ur. Meg kellett volna gondolnia jobban kérem ezt a sorocai lelkesedést. Ki akarja üzni a zsidókat, de rossz néven veszi, ha maguktól is menni akarnak. Fel-szólítás nélkül. Cuza ur vigyázzon nagyon a nyilatkozataira, mert már régóta megállapították Önön az agkori agylágyulás ösz-szes tüneteit...

A keresztényüldözés és a zsidóság

Budapestről jelentik: Hunyady Ferenc gróf a parlamentben indítványt terjesztett be a vallásüldözések ellen. Ezt az indítványt az összes zsidó parlamenti képviselők is aláírták annak jelzésül, hogy ők zsidó létükre is együttérznek a többi vallás hívőivel ebben a kérdésben és elítélik keresztény vallások méltatlan üldözését Mexikóban és Spanyolországban.

Nem mulasztotta el egyben egyidejűleg a zsidóságot megvádolni azzal, hogy megint zsidók csinálják a forradalmakat. Spanyolországban 400 év óta nincsenek zsidók, Mexikóban pedig még odáig sem vitték, hogy egyetlen zsidó hitközséget alapíthattak volna, de a magyar parlamentben kedvesen hangzott megint egyet rugni a zsidóságon.

Semmi gondja többé

cukorra, kávéra
mióta

7 leiért kapható

1 liter cukrozott, édes „Helga cacao“

Megrendelte már, ha nem, siessen telefon 2-höz és kérje a cacao sürgős szállítását
Kapható minden jobb üzletben is.

Az anya nem értette ezt a kérdést „Menj kérdezd meg apádat” — mondotta. — Ha öregebb leszel, — felelt az apa — meg fogod érteni.

Mikor a fiu idősebb lett, az apa elmondta neki a gyémánt titkát.

S így ment ez sok nemzedéken át. Minden apa bevezette fiát a gyémánt titkába. Minden nemzedékben csak egy volt, aki e titokról tudott, míg a többiek egyszerűen azt hitték, hogy nehéz kövek szerencsét hoznak. Minnél több kő tehát, annál jobb. Minden nemzedék új köveket rakott a többiekhez.

A szomszédok csodálkoztak. Némelyek nevettek. Többek viszont tisztelettel néztek erre a régi szokásra, mely már akkor régi szokás volt, mikor ők a világra jöttek. Nem kevesen voltak azok, akik azt hitték, hogy ez a szokás még abból az időből dotálódik, mikor az angyalok létrán jöttek le az égből és az emberek még láthatták őket.

Voltak, akik a nemzetség iránt érzett szeretetüket akarták kifejezni és ezek is cipelték egy egy nagy követ az utról és bedobták a konyhakertbe. Magában a nemzetségben a kődobás már régen szent szokássá lett, olyanná, mint valami istentisztelet. A fiatalabbak harcoltak ellene, de az öregek csontos ökleikkel fenyegették a fiatalokat. A fiatalok beszédeket tartottak a kődobás ellen, míg az öregek azt mondták:

— Ahogy atyáink megtartották, úgy akarjuk mink megtartani.

Az atyáink okosabbak voltak, s ha ők

egymásra rakták a köveket, akkor az jól van úgy.

— Nem mi teremtettük ezt a világot, s nem a mi dolgunk azt megjavítani és újra építeni. A jó ló kifaposított ösvényen halad, nem törí el a lábát új uton.

És még sok okos mondatot mondtak, bölcsességeket, melyeken a világ áll, helyesebben az emberek világa. Valahányszor az ifjak közül a kődobás ellen tenni merészelt valamit, fenyegették az öregek, hogy szét-török a tojást, mely okosabb akar lenni a tyuknál.

Évek évek után multak, sok fiatal ember hagyta el könnyezve a házat, elbucsz-tak a családtól és idegenbe mentek. Munkát kerestek, idegen kemencék sütéséből akartak enni és idegen házak fedele alatt aludni. El akartak menni, el kellett menniök, mert abban az öreg házban már nem lehetett kibírni. A kövek már egész hegyet alkottak. Nehéz kövek, melyek főnről gurultak lefelé, megállottak a kötőmeg lábánál s már-már egészen a házig értek. Idővel a szent kövek elzárták a ház ablakait és ajtajait. „Nem baj”, mondták az öregek és létrát hoztak, a létrát a házhoz támasztották és a kéményen jártak be és ki a házba. A házban nem volt levegő. „Ez se baj, ha az ember keveset eszik, keveset él, kevés levegőre van szüksége”. „Hisz úgy sincs mi-ből élni. Hol vessünk, hol arassunk? Mindenütt csak kövek vannak”.

— Engedjék meg nekünk legalább, — könyörögtek a fiatalok — hogy összerakjuk

a köveket. Inkább érjen az égig a kőrakás, csak ne vegyen el annyi helyet a földből, hogy legyen hol vetnünk és aratnunk:

— Hitehagyottak! — kiáltották az öregek, — csak holttestünkön át közelíthetitek meg a köveket!

Reb Slajme egy kis időre elhallgatott. Mi ifjak, akik lélekzeifojtva hallgattuk össze-szedtük bátorságunkat és egy közülünk megszólalt:

— Miért hallgat az, aki a gyémánt titkát tudja és miért nem csinál békét az öregek és fiatalok között.

— Ez épp a szerencsétlenség, — mondta reb Slajme, — hogy idő folyamán végül már senkisémet tudott a gyémántról. Hogy valaki olyan gyorsan halt-e meg, hogy halála előtt nem hagyhatta fiára a titkot, vagy talán volt egy fiu, aki nem hitt az apjának és a maga gyermekeit nem akarta becsapni, azt ma már nem lehet tudni. Mindenesetre ma már senki nem tud a gyémántról s a fiatalok és az öregek a kövek miatt marakodnak!

Reb Slajme befejezte elbeszélését és mi megpróbáltuk megérteni, mit értett ő a gyémánt alatt:

— A Mindenható név betűit?

— Az első parancsolatot?

— Azt a parancsolatot, hogy: szeresd felebarátodat, mint tenmagadat?

— Fiuk! — kiáltott fel hirtelen, — menjetek haza! már virrad.

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5692

Péntek, Adar I. 12, február 19.

Szombat, Adar I. 13, február 20.

Heli szidra: תצודה

Heli háftóra: ואתה בן אדם

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.35

gyertyagyújtás 5.45

Istentisztelet kezdete 5.50

Szombat befejezése 6.45.

FELHIVJUK ELŐFIZETŐINKET, különösen azokat, kiket inkasszán-sainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetési összegeinket számunkra haladéktalanul küldjék be. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK“ kiadóhivatala.

— A zsidóság és a genfi világlesterelési konferencia. A genfi leszerelési világkonferencia megnyitása alkalmából a liberális zsidóság világszövetségének londoni elnöke, dr. Claude Montefiore aláírásával nyilvános bocsátott ki, melyben az egész világ zsidósága nevében annak a reménységnek ad kifejezést, hogy a leszerelési konferencia valóban közelebb viszi a világ népeit az egyetemes békehez. „Mint annak a vallásnak hitvallói, mely elsőnek hirdette a Mindenható egyetemes uralmát, atyai szeretetét és a béke eszméjét az emberiségnek, hisszük és reméljük, hogy Európa hatalmasságai ezen a konferencián valóban kezdet nyújtanak egymásnak s hogy a nemzetek tartós békéjének útját fogják egyengeni.“ Itt említjük meg, hogy a konferencia megnyitását ünnepélyes istentisztelettel köszöntötte a genfi zsidóság. Ebből az alkalomból a zsinagógában imát mondtak a világbékéért és a konferencia sikeréért.

— Az Egyesült Államok és a Zsidó Nemzeti Otthon. Az Egyesült Államok vezető organuma, a „New-York Times“ az elmúlt héten cikket közöl az ismert amerikai autoritás, dr. Seeren Andrews tollából, aki foglalkozva az angol mandátum kérdésével és a palesztinai mezőgazdasági építő munkával, többek között a következőket írja: „Amidőn mi hozzájárultunk ahhoz, hogy az angol birodalom kapja meg a palesztinai mandátumot, fenntartottuk magunknak azt a jogot is, hogy beleszóljunk, illetve megvizsgáljuk, vajjon a megbízás értelmében valóban elegendő is teltek a mandátum föltételeinek. A washingtoni kormány a legnagyobb előszeretettel viseltetik a cionista célkitűzésű Nemzeti Otthonnal szemben és mindenkoron támogatni fogja a Világszervezetet ebben a munkájában. Ezt a palesztinai barát politikáját az Egyesült Államok kormánya legutóbb abban konkrétizálta, hogy hivatalosan elismerte és támogatja Hoover köztársasági elnök, Curtis alelnök és Stone, a szenátorok legfelsőbb bírójának által pártfogolt American Palestine Committee-t. A zsidóság és a Zsidó Nemzeti Otthon hívei — zárja cikkét dr. Seeren — bizonyosak lehetnek abban, hogy az U. S. A. kormánya mindig az oldalukon fog állani“.

ORTH. KÓSER

ארטה' כשר

STERN AMSEL
vendéglője

Oradea, Piața M. Viteazul 7

3 fogásos ebéd ára
20 lei

Utazók találkozóhelye!

— Érdekes párbaj Budapest. Budapest. Érdekes társadalmi affér foglalkoztatja a budapesti zsidó közvéleményt. Dr. Hajdu Marcell, a pesti zsidó hitközség alelnöke, kihívta párbajra dr. Molnár Pál fiatal orvost. A kihívásnak az előzményei a következők voltak: Dr. Molnár Pál több ízben fordult dr. Hajdu Marcellhoz, hogy egy bizonyos ügyben protekcióhoz juttassa. Dr. Hajdu ennek dacára kérésére nem reagált, sőt többszöri telefonbeszélgetés alkalmával is kitért a nyílt válaszáadás elől. Dr. Molnár Pál ekkor egy levelet intézett hozzá, amelyben többek között kijelentette, hogy ha nem egy 62 éves vén emberrel állana szemben, már rég kihívta volna párbajra. Természetesen dr. Hajdu ezek után elküldte segédjeit a fiatal orvoshoz és dr. Molnár is megnevezte saját segédjeit. A megállapodás a kardpárbajra esett, sulyos feltételek között, bandázs nélkül. Az összecsapás az elmúlt héten történt meg. Két menet után még teljesen harckepések voltak a felek, csak a harmadik menetben sebesült meg dr. Molnár az altestén és a karján, úgy, hogy a jelenlevő orvosok a párbajt dr. Molnár harc képtelenségére való tekintettel befejezettnek nyilvánították, amihez a szegédek is hozzájárultak. A párbajozó felek nem békültek ki.

— Dr. Tomaschoff Sarah héber énekművésznő Erdélyben. Egész Erdély és Bánát zsidó közönségét osztatlan örömmel éri az a híradás, hogy a külföldön, különösen Bécsben, Pozsonyban és Budapesten oly jól ismert és kitűnő márkájú héber énekművésznő Dr. Sarah Tomaschoff hozzánk is eljön egy előadó turnéra. Neve a művészvilágban igen jó csengésű, ezévi koncertjei Budapesten és Csehszlovákiában óriási sikert és zsidó művészeti eseményt jelentettek. Műsorán héber és a jidis mű és népdalok egyházi énekek, valamint világi áriák szerepelnek, amelyekben egyforma tökéletességgel és precizitással jutalja kifejezésre tudását. De cionista kultúresemény is Tomaschoff Sarah vendégszámátéka. A művésznő régi munkás és értékes tagja mozgalmunknak, úgy ő mint férje Dr. Tomaschoff a cionista szervezetben ismert nevek, akiknek igaz zsidó voltát legjobban az a tény dokumentálja, hogy gyermekeik az élő héber nyelvnek kulturájában nevelődnek. Dr. Tomaschoffné maga is a korábbi években magyarul, németül és főleg héberül írt mélyenjáró verseket. A turnét az Erdélyi Zsidó Árvagondozó rendezi és gondoskodik arról, hogy minden erdélyi és bánáti városban a művésznő fellépessen.

— A német zsidóság tiltakozása a hitlerista erőszakoskodások ellen. A Centralverein Deutscher Staatsbürger Jüdischen Glaubens, a német zsidóság e leg-hatalmasabb szövetségének vezetői, köztük Leo Wolff törvényszéki tanácsos, a Német Zsidó Frontkatonák birodalmi szövetségének elnöke és mások, ezen a héten testületileg megjelentek dr. Groener német birodalmi belügyminiszternél, hogy az újban németországszerte erősödő antiszemita agitáció tényeiről informálják. Rámutatnak a ma már féktelen antiszemita izgatás súlyos következményeire, arra a tarthatatlan állapotra, mely ennek nyomán a német zsidóságra elkövetkezett és minden zsidóvallású német állampolgár nevében energikus tiltakozásukat fejezték ki Hitlerék tulkapásai ellen, rámutatva egyúttal arra a veszedelemre, mely Németország nemzetközi hírnevét fenyegeti egy erőszakos kisebbség féktelen fanatizmusa következtében. A belügyminiszter részletesen meghallgatta a küldöttség jelentését és panaszait és kijelentette, hogy a német kormány élesen elítéli a nemzeti szocialisták antiszemita hajszeját és szilárd elhatározása, hogy a zsidóvallású német állampolgárok alkotmányosan biztosított jogait minden rendelkezésére álló eszközzel megvédelmezi.

— Harry Fuld halála. A Fuld-koncern vezetője, Harry Fuld, 53 éves korában szív-szélhűdéssel elhunyt. Frankfurti patricius zsidó családból származott. Korán önállósította magát, egy magántelefon és villamossági társaságot alapított és szívós kitarással ezeket, valamint egyéb vállalatát is felvirágoztatta. Néhány évvel ezelőtt vonult vissza berlini otthonába. Nagy műgyűjtő volt, antik képeket, szobrokat, valamint kínai porcellánokat gyűjtött. Mint emberbarát nagyon sok jót tett és számos zsidó intézményt is támogatott. A frankfurti új zsidó temetőbe temették.

— Rabbiválasztás eljegyzéssel. A kolozsvári hitközség néhai Wald Jakob rosbészdinje elhunytá alkalmával elhatározta, hogy megfelelő rabbit keres a megboldogult leánya részére, aki méltó legyen a rosbészdin állás betöltésére. Az elmúlt szombaton próbaszónoklatra meghívták Bloxenheim Simon rabbi nyiregyházi lakost, a csornai főrabbi volt vejét, aki a nagytemplomban kitűnően szónokolt. A kolozsvári hitközség másnap egyhangulag megválasztotta a rabbit, aki egyidejűleg Wald kisasszonyt is eljegyezte.

— 32 kommunista letartóztatása Palesztinában. Jeruzsálem. A Rechovoh kolónia közelében, a görög Katamonban a rendőrség egy nagyszabású kommunista gyűlésre ült rajta, ahol 32 letartóztatást eszközölt. A letartóztatottak között 21 férfi és 11 nő van. A rendőrség ezenkívül hatalmas mennyiségű kommunista rőpcédulákra és nyomtatványokra bukkant, amelyet teljes egészében elkobzott.

— Antiszemita tüntetés egy bécsi vallásbölcseleti előadáson. Dr. Armand Karminka rabbi 1926 óta a bécsi egyetemen a Majmonidesz-intézet keretében bibliamagyarázati és vallásbölcseleti előadásokat tart. A rektorátus által engedélyezett előadásokon az iljuságon kívül felnőttek is nagyszámban szoktak megjelenni. Legutóbbi előadásán Jób könyvével foglalkozott az előadó és véletlenül kisebbszámú hallgatósága volt. Egyszerre heves ajtócsapkodással, 30 férfi jelenik meg, akik ugyan zongva foglalták el helyeiket, de úgy látszott, hogy az előadást nem akarják megzavarni. Alig ért azonban véget az előadás, elálltak a kijáratot, lecsavarták a villanyt, antiszemita dalokat énekeltek és beszélőkörusban azt harsogták: „Vesszen Jüda“. Majd az előadó és hallgatóira szitkokat és fenyegetéseket szórtak. A hölgyekből és urakból álló hallgatóság sorában helyet foglalt a holland konzul is.

— A magyarországi Ceire Mizrachí rendkívül kedvezményes palesztinai kirándulást rendez a tel-avivi mintavásár alkalmából. Az indulás előreláthatólag Budapestről március 14-én (Adar sáni 7) lesz, úgy hogy a kiránduló társaság már részt vehet a tel-avivi hagyományos purimi karneválon is. A társaságot Budapestről Herskovics Dávid rabbi vezeti, amely egész Erecziszraélt a jeruzsálemi Mizrachí világgözpont irányítása mellett fogja megtekinteni. Az utiköltség Budapesttől—Budapestig a Lyold Triestino gyorshejóján, III. osztály kabinnal és szigorúan ortodox rituális kosztal: 380 pengő. A 17 napi Erecben való tartózkodás személyenként körülbelül 10 fontba fog kerülni, amely idő alatt a Mizrachí központ vendéglátó szerepében gondoskodni fog a kirándulók kényelmes elszállásolásáról és kellemes ellátásáról. A társaság minden körülmények között Peszáchra visszaér. Felvilágosítást díjmentesen nyújt Herskovics Ernő, Budapest, VI. Vasváry Pál-ucca 5.

— Elhízott gyermekeknél a természetes „Ferenc József“ keserűvízkúria hatalmasan előmozdítja a bélműködést, a testet könnyeddé teszi s tiszta fejet s nyugodt alvást teremt. Az orvosi szakirodalom kimutatja, hogy a Ferenc József víz a máj és végbél felé irányuló vértódlásoknál, valamint aranyérmél és prosztatabajoknál is áldásos hatást fejt ki. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakba, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Ne hiányozzon egyetlen zsidó házból sem a zsidó jóléti szövetség perselye.

Takarításra

festék, lack- és kefeárut
előnyös árban csak

STERN S. ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szerezhető be

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 578 Telefon 378

Numerus-clauzus Lengyelországban

Varsó. A közeli napokban kerül a lengyel parlament elé a nemzeti szociálista párt ama törvényjavaslata, amely ismét szigorításokat akar eszközölni a lengyel egyetemeken a zsidó hallgatókkal szemben. A zsidó hallgatók ez alkalomból pontos statisztikát bocsájtottak a zsidó parlamenti klub rendelkezésére, amelyben kimerítő és részletes képet nyújtnak azoknak a viszonyoknak, amelyek már ma is jellemzik a lengyel felső iskolákat. Ezekből az adatokból kilátnak, hogy egyes nagyobb lengyel egyetemeken egyetlen zsidó hallgatót sem vesznek fel, ami már a numerus clauzuszt követelő álláspontját is túlhaladja.

A varsói technikumból kizárták Feigin zsidó egyetemi hallgatót, aki egy nemzeti szociálista inzultus alkalmával zsidó diák-társa segítségére sietett. Ezzel szemben a támadóknak semmi bajuk a provokációból nem származott és az egyetem rektorátusa még megróvásban sem részesítette őket. Őt nemzeti szociálista diákhulligán, akik a jellegzetes zöldszínt „bojkot jelvényt” viseltek, megtámadták Fischmann Mendel 30 éves varsói zsidó lakost, akit súlyosan megsebesítettek. A támadók elmenekültek, anélkül, hogy személyazonosságuk megállapítást nyert volna.

A lengyel egyetemeken általában hétköznapi eseményekké váltak immár a zsidó diákok inzultálásai. A kormány az egyetemek igazgatóságaival egyetemben semmit sem tesz az excessusok elfojtására.

— 50.000 zsidó munkanélküli Chicágóban. *Chicágó.* A zsidó lakosság nyomora a gazdasági válság hatása alatt mindjobban erősödik. A zsidó jóléti intézmények a napokban tartották Chicágóban közgyűlésüket, ahol Sámuel Goldschmidt, a jóléti intézmények elnöke, tartott imponázás megrázó beszédet, amikor is rámutatott a munkanélküliség terjedésére. Eszerint Chicágóban 50.000 zsidó munkanélküli él és pillanatnyilag semmi remény arra, hogy ismét elhelyezkedhessenek a társadalom termelő apparátusába. Beszámolójában ismertette a jóléti intézmények elmúlt évi költségelőirányzatát, amely kereken 166.128 dollár deficitel zárult. A teljes kiadások összege 1.700.000 dollárra rugott.

— Meghívó. Alulírott tisztelettel meghívom az Izr. Szent-gyűlést, Chewra Kadisa t. képviselőtestületi tag urakat folyó hó 21-én, vasárnap délután 3 órakor az orth. izr. hitközség tanácstermében tartandó képviselőtestületi ülésre. Tárgy: Jelentések, kórháztanács és aggokmenháza bizottság megválasztása. Oradea, 1932 február 15. Leitner László elnök.

— Bezárták New-York legnagyobb zsidó kórházát. *New-York.* Bronx zsidó kórháznak ügyvezető igazgatója nyilvánosan bejelentette, hogy az uralkodó pénzühiányra való tekintettel a kórház igazgatósága nem képes többé fedezni a büdzsé által előírt költségeket és nem tudja rendszeresen alkalmazottait sem fizetni. Kényszerülve érzi fehért magát, hogy a kórház kapuit azonnal bezárja és összes tisztviselőit elbocsássa. Az igazgatóság egyes tagjai saját zsebeikből fedezték hosszabb időn keresztül az előállított deficiteket, de minthogy már minden forrás kimerült, az igazgatóság most végérvényesen likvidálta a kórházat.

— Meghalt a lugosi fő-rabbi felesége. Súlyos csapás érte dr. Lenke Emánuel, Lugos községben álló főrabbiát. Felesége az egyik budapesti szanatóriumban, ahol súlyosabb orvosi műtétet hajtottak végre rajta, a múlt vasárnap éjszaka elhunyt. Halálát férjén kívül leánya, dr. Deutsch Ernő brassói főrabbi felesége, azonkívül kiterjedt rokonsága gyászolja. A tragikus gyászeset nagy megdöbbenést és részvételeket keltett Lugos egész zsidóságában. A halottat Budapestről Lugosra szállították, ahol az elmúlt csütörtökön helyezték örök nyugalomra.

— Bata bevonul Palesztinába. *Jeruzsálem.* Bata, az európai cipőkirály lépéseket tett, hogy a magas védővámokra való tekintettel, melynek folytán gyárlmánya nem bírják a palesztinai belföldi piac versenyét, önálló gyárat létesítsen Jeruzsálemben. Hír szerint programjába vette azt is, hogy a belföldi kisiparosok veszteségét úgy oldja meg, hogy 600—700 kisiparost fog foglalkoztatni gyárában. A termelő apparátust napi 2000 pár cipőre akarja beállítani.

— Meghívó. Az oradeai Poale Cedek egyesület folyó hó 21-én, vasárnap délelőtti 10 órakor tartja rendes évi és tisztújító közgyűlését, melyre tagjait tisztelettel meghívja. A közgyűlés, tekintet nélkül a megjelent tagok létszámára, lesz megtartva. Az elnökség.

— A pesti Izr. hitközség orvos-konfliktusa befejeződött. Mint a „Népünk” megírta, a budapesti hitközségi kórházak díjtalan állásokba kinevezett orvosai fizetést kértek, s ennek megtagadása után sztrájkba léptek. A konfliktus most egyelőre elsimult azzal, hogy az orvosok felveszik a munkát s a hitközség egyelőre költségmegtérítést ad.

— Kemal pasa a zsidóságához való viszonyáról.

Konstantinápoly: Törökország miniszterelnöke Ghazi Mustafa Kemal pasa nyilatkozott a napokban egy fővárosi zsidó lap főszerkesztőjének, akivel több órás beszélgetést folytatott. A kihallgatás során politikai, társadalmi, művészeti és zenei esztétikai problémák merültek fel. Tudvalevő, hogy Algasi, a zsidó lap szerkesztője Törökországban elismert zenei tekintély. Algasi több zsidó költő verseit fordította már le törökre, így Jehuda Halévi, valamint Bialik költeményeit is. Amidőn ezeket bemutatta a török miniszterelnöknek, Kemal pasa a következőket mondotta: — Nem tudok külömbiséget tenni a török, zsidó, görög vagy akár mely más nemzetiség között, én mindenben és mindenkiben csak a tökéletességet keresem. Így természetesen a zsidósághoz való viszonyom is a legőszintébb és legmelegebb alapokon nyugszik. Végül kös.önetet mondott Algasinak, hogy fordításaival gazdagítja a töröknyelvű irodalmat.

— Adományozás. Zsidókórház részére, Hönigsberg Ignác 1000, Króó István-féle alapítvány gyarapítására 100 lei, mely adományokért fogadják hálás köszönetünket. A vezetőség.

— Házasság. *Finidsz Hanna Oradea, Weiszfeld Leopold Sibiu,* 1932 február hó 23-án délután három órakor tartják egybekelési ünnepélyüket Oradeán Römer-uca 9. szám alatt. Minden külön értesítés helyett.

— Lettorszáiban csökkenik a zsidó állami hivatalnokok számát. *Riga.* A lettországi zsidó sajtó nagy megütközéssel ír a kormánynak arról a rendelkezéséről, mely a zsidó nevelési ügyosztály 7 képviselője közül 4-et leépített. A lett demokratikus sajtó is elítélőleg nyilatkozik a kormány legújabb kisebbségi politikájáról, amely minden oldalon erős megszorításokat akar keresztül vinni a kisebbségek autonómiája terén. A zsidó nevelésügy négy képviselőjének leépítését az első lépésnek mondja a sajtó és máris erélyes hangon tiltakozik az ilyen kulturális letörés keresztülvitele ellen. „Lettország, mely eddig például szolgálhatott igazságos kisebbségi politikája folytán, úgy látszik, ezekkel az új módszerekkel le akarja sülyeszteni magát a többi kisebbség-üldözött államok sorai közé”. Egyelőre a sajtó optimizmussal ítéli meg a jövő helyzetét és reméli, hogy a megszorító intézkedéseket a kormány visszavonja, vagy legalább is nem fogja kiterjeszteni.

— Antiszemita terror a sziléziai orvos-kamarában. *Breszlau.* Az elmúlt napokban ért véget a német-sziléziai orvos-kamara tisztújító közgyűlése, amely egész Németország progresszív szellemű orvostársadalmában élénk megütközést keltett. Az orvos-kamara gyűlésén ugyanis a következő létszámú tisztikar vette át a további ügyek vezetését: 12 előjárósági tag, 4 tiszteletbeli elnök, 25 bizottsági tag — 8 különböző bizottság képviselőjében és összesen 42 képviselői tag. A mintegy 83 tagú tisztikar között azonban egyetlen zsidó orvost sem választottak be, annak dacára, hogy az orvos-kamarában a taglétszám 35%-a zsidó. A legnagyobb megütközést azonban mégis az az eljárás keltette, hogy azokat a zsidó orvos-tekintélyeket is, akik eddig résztvettek a kamara irányításában, nemzeti szociálista orvosokkal váltották fel. Így dr. Werther, aki számos intézetnek volt a megalapítója és kifejlesztője, kiesett a tisztikarból és helyét egy egészen fiatal nemzetszociálista orvos foglalta el.

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

ALLAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4.000.000 osztrák schilling.

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közölve Mon. Of. 45.929 Bejegyezve az ilfovi törvényszéknél 1929 január 21-én a 6 sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: **București Bulevardul Elisabeta 10.**

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7.57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. Jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrachi Központjával, legújabbban a Mizrachi Erdélyrészi Központtal, a Makkahi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda” Világszervezettel és még több nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Braşov, Bucureşti, Cluj, Cernăuşi, Chişinău, Mediaş, Oradea, Sătmar, Sibiu, Târgu-Mureş, Timişoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

Legszebben fest, tisztít **I. V. O.**
Oradea, Uri ucca 1., Mészáros ucca 4. (Royal-kávéházzal szemben) és Uri ucca 34. — Telefon 8-53.

Költségvetési vita a nagyváradi orth. izr. hitközség közgyűlésén

A nagyváradi orth. zsidó hitközség vasárnap délután tartotta meg nagy érdeklődés mellett első folyó évi közgyűlését, melyen több nagyfontosságú ügy szerepelt. *Mittelmann Jakab* elnök betegsége miatt gátolva volt a közgyűlésen való elnöklésben, miért is a közgyűlést *Rothbarth A. Ede* alelnök nyitotta meg, ki a betegnek fekvő elnöknek javulást kívánva, átadta a közgyűlés vezetését *Leitner Sándor* alelnöknek.

Leitner Sándor a jelentések során rámutatott arra, hogy a hitközség vezetősége a nyomászó viszonyok hatása alatt és a hitközség büdzséjének kiegyensúlyozása érdekében szükségesnek látta a pászkaüzem munkálatainak bérbeadását, mellyel lényeges megtakarítást remél elérni a pászka előállításánál. A pászka kisütésére szükséges liszt a hitközség pászkaüzemének immár rendelkezésére áll és a sütés már meg is kezdődött. A közgyűlés egy már előző határozata értelmében, a hitközség vezetősége részben házi kezelésbe vétele a husüzemet, melytől a vezetőség hathatós erősítést vár költségvetése számára. A vezetőség a legmesszebbmenő szankciókat léptette életbe, nehogy a jelen szomorú viszonyok között váratlan meglepetések ériék a hitközséget a folyó szükségletek fedezésében. Az utóbbi hetekben a vezetőség oly mértékben szállította le a gabelladíjakot, hogy azok Erdély valamennyi orthodox hitközségei között nálunk a legalacsonyabbak. Azonban a rendkívüli viszonyok által diktált redukció folytán költségvetésünk egyensúlya annyira megbillent, hogy szinte katasztrófálissá válhatott volna, ha a vezetőség mindent el nem követ az egyensúly megtartására. A vezetőség minden egyes tagja hivatásának magaslatán állva létéről-életéről vizsgálja felül a hitközség tehermentesítését szolgáló személyi és dologi kiadásokat. Ennek eredményeként nyugodt lélekkel közölheti a képviselőtestülettel, hogy a hitközségnek folyó év február 1-ig összes szükségletei megfelelő kifizetést nyertek és büszkén mondhatja, hogy nincs a hitközségnek egyetlen intézménye sem, mely nem kapta volna meg a megfelelő szubvencióját és egyetlen tisztviselője sem, kinek fizetése ne folyósított volna. Kéri a jelentés tudomásulvételét.

Élénk vita indult meg az elnökségi jelentés körül. *Berkovits Bernát*, *Spitzer Benjámín* és *Freund Benjámín* kifogásolják a pászkaüzem munkálatainak bérbeadását. *Berkovits Bernát* szerint a bérleti kötelezettségei hiányosan vannak a szerződésben konkrétizálva és ha már meg is indult az üzem, szigorított rendszabályokat kér érvénybe léptetni, nehogy a hitközséget pászkaüzeménél károsodás érje.

Kesztenbaum Miksa gazdasági tanácsos, mint a pászkaüzem vezetője, szakszerű felvilágosításokkal igazolja a bérleti megállapodás helyességét. A képviselőtestület már régebbi határozata alapján történt a pászka kisütésének bérbeadása, mely jóval előnyösebb a hitközségre, mint a múlt évi saját rezsiben való előállítás.

Spitzer Benjámín kifogásolja, hogy a

husüzem a házi kezelésbe való vétel által a hitközség zsidó mészárosokat egzisztenciájukból forgat ki. Nem vár eredményeket a házi kezelésről, sőt azt hátrányosnak tartja a hitközségre nézve. Mint volt városi tanácsos megállapítja, hogy minden saját rezsibe való vétel a köznek csak hátrányára van. Hasonló értelemben szólal fel *Zimmermann Menyhért* is.

Wasserstrom Sándor, mint a husüzem irányítója, a hitközség büdzséjének kiegyensúlyozását csak úgy látja keresztülvihetőnek, ha a hitközség komercializálás útján, minden egyes bevételi forrását saját házi kezelésében üzemelteti, mellyel egyrészt eléri, hogy tisztviselőit nem kell elbocsátania, hanem azokat a különböző üzemekben megfelelő munkakoncentrációval használja fel. A husüzem házi kezelésbe való vételével egyetlen egy mészáros sem lett elküldve. Az tovább is kímélője maradt a hitközség husüzemének. A mészárosok anyagiakkal már nem bírták a hitközségi tagok husszükségletét kielégítő módon ellátni és a hitközségnek járó gabelladíjjal is adósok maradtak. A hus drága és igen gyakran silány volt. De voltak más panaszok is. A házi kezelés folytán a hitközség husüzeme Erdélyben a legolcsóbb és jóminőségű hus kímérése által elérte a tagok megelégedését és egyidejűleg a hitközség gabellájának napenkénti pontos beszolgáltatása is biztosítva van. Az üzemek házi kezelésbe való vétele nem csak a hitközségnek, de a városnak is előnyöket nyújt, hiszen Nagyvárad város háztartását csakis a villamosmű, vízüzem és köztisztviselési vállalatától vett kölcsönök útján tudja biztosítani.

A képviselőtestület egyhanguan magáévá teszi az elnökségi jelentést.

Szerdán este 7 órától az éjféli órákig folytatódó közgyűlést tartotta meg a képviselőtestület. Az ülésen *Leitner Sándor* alelnök elnökölt, bár *Mittelmann Jakab* elnök is résztvett, azonban még gyengélkedett és így nem vehette magára a fáradtságos elnöklés terhét.

Leitner Sándor a költségvetés egyensúlyáról beszélt. A körülbelül hatmillió kiadási tétellel szemben nehéz a mai időkben megtalálni a bevételi egyensúlyt, mert hiszen a redukált gabelladíjak, a tandíjak, adók és egyéb bevételek nem fix összeget jelentenek, hanem labilis bevételi tételeit jelentik a költségvetési előirányzatnak.

Fuchs Salamon volt az első szónok, aki hozzászólt a költségvetési előirányzathoz. Reklamálja, hogy a Chnuch Neorim egyesület szubvencióját redukálták, bár ott 300 gyermek tanul.

Goldstein Salamon elismerését fejezi ki a vezetőséggel szemben, amikor a mai súlyos időkben igyekszik megtalálni az egyensúlyt, mely lehetővé teszi a hitközség prosperálását. Helyesli a gabella leszállítását, mert hiszen a szegényebb osztály terheinek kell könnyíteni.

Neumann Lipót kéri, hogy a tisztviselők és más alkalmazottak fizetését ne redukálják újból a közeljövőben. A hitközség égisze alatt működő különféle intézmények szubvencióját egyelőre ne vonják meg és ne is redukálják.

Goldstein Mór fakereskedő foglalkozik a főrabbi által megteremtett Zsidó Jóléti Intézmény fontosságával. Kéri, hogy a palesztinai alapokat ezután is úgy, mint a multban, megfelelő módon támogassák.

Grünberger Ignátz elismerését fejezi ki a vezetőségnek, főképpen a nevelésügy terén kifejtett tevékenységét dicséri. A költségvetésben általános redukciót kell keresztülvinni.

Spitzer Benjámín bizottság kiküldését javasolja, egyes tételek felülvizsgálása végett.

Haendler Salamon, a kiszélesített tisztviselők érdekében szólal fel, kik jelenleg a legnyomorúságosabb helyzetben vannak. Kéri egyes tételek törlését.

Berkovits Bernát hosszabb beszédben fejtegeti a redukció fontosságát. Kerek öt millióra akarja redukálni a költségeloirányzatot, mert több nem lehet a mai viszonyok mellett. A redukálás keresztülvitelére egy gazdasági bizottságot javasol.

Mittelmann Jakab elnök emelkedik szólásra és részletesen válaszol az elhangzott interpellációkra. Sorra veszi az összes érveléseket és — amint mondja — szavaival nem is a jelenlevőkhez intézi elsősorban, hanem azokhoz, akik a városban felelőtlenül állandóan izgatnak a hitközségi vezetők és a hitközségi adminisztráció ellen. Ezek ellen a lehető legerélyesebben kell tiltakoznunk. Akik ma a hitközség élén állnak önzetlenül pénzt, időt és fáradságot nem kímélnek, ha a hitközség létéről és további jövőjének fenntartásáról van szó. Tagadja azt, mintha a hitközség anyagi válságban volna. A hitközség nagynehezen bár, de megtartja azt a nivót, amelyre hivatott, mint Erdély legnagyobb hitközsége. Ijúságot nevel, fenntart számos minta intézményt. Ha azonban úgy találja a közgyűlés, hogy minden erőfeszítésnek az az eredménye, hogy csak indokolatlan kritika mérgesíti az elnökség helyzetét, ezért felveti a bizalmi indítványt. Azonkívül kéri, hogy a javasolt bizottságot küldje ki a közgyűlés, amelynek feladata lesz, hogy — ha tud, segítsen a leépítés nagy és felelősségteljes munkájában és találja meg a módot az egyensúly fenntartására. Ma, amikor az államok, még a leggazdagabbak is, kénytelenek a sötétben tapogatózva vezetni az államháztartás pénzügyeit, hogyan lehet kívánni egy zsidó hitközségtől, hogy teljesen egyensúlyozott költségvetést állítson össze. Ma, amikor nem lehet tudni, hogy mit hoz a holnap.

A közgyűlés egyhangulag és nagy tapsal bizalmat szavaz az elnökségnek és kimondja, hogy a bizottságot kiküldi, amelynek feladata lesz, hogy kísérelje meg, hátha sikerül a már bemutatott költségeloirányzat redukcióját keresztülvinni és néhány héten belül megfelelő proposíciókat tegyen a költségvetés tételeinek redukációjára. Az elnökség és előjáróság megfontolás tárgyává teszi majd ezeket a javaslatokat és újból a közgyűlés elé terjeszti.

A kiküldött bizottság tagjai lettek: *Spitzer Benjámín*, *Grünberger Ignátz*, *Neuman Lipót*, *Weiser Eizig* és *Horovitz Dániel*.

A költségvetési előirányzatot általánosságban elfogadták és ezzel a közgyűlést *Leitner Sándor* alelnök bezárta.

A legszebb

zománcfényű gallérokat tisztítja

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuța 4. (Szent János-ucca)

GROSZ DÁVID
szalmakalappgyár
Satu-Mare, Str. Petru Rareș 36/37.
Mindenféle kalappgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyag raktára 50-28

Olcsó RÁDIO vásár
3+1 lámpás hálózati készülék hangszóróval, antennaszerelességet együtt **4800** lei

TELEPES RÁDIO
hol villanyvilágítás nincs:
3 lámpás . . . **1850** lei
4 lámpás . . . **2850** lei
RAJZ ANTAL rádiószaküzletében
Oradea, Teleky-u. 2. Telefonsz.: 522

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyárak legolcsóbb beszerzési forrásal

Pontos figyelmes kiszolgálás! - Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

RÖVID HIREK

POSEN. Az elmúlt vasárnap este az anilszemita hullágnak behatoltak a Keren Hajeszod helyiségébe, ahol a Keren Hajeszod propagandagyűlést kívánt tartani. A támadók felfegyverkezve inzultáltak a hallgatóságot és megakadályozták a gyűlés megtartását.

KAIRÓ. Az elmúlt héten megbetegedett Lord Reading állapota lényegesen javult és már el is hagyta a betegágyat. A súlyos meghülés ellenére is sikerült elejét venni a tüdőmegbetegedésnek. — A palesztinai fő kormányzó, Sir Arthur Wauchope tábornok február 1-én Kairóba utazott, ahol Fuad király vendége volt. A kormányzó az egyiptomi királylyal palesztinai kérdésekről tárgyalt. Ellátóvársának estéjén a király nagy bucsulakomát rendezett, ahol megjelentek Egyiptom fővárosának összes jelentékenyebb politikusa.

MÜNCHEN. A bíróság a „Völkische Beobachter“-t, a nemzeti szocialisták főorgánumát 8 napra betiltotta.

PITTSBURG. A város lakossága különös ezéközt találta ki az inség leküzdésére. A város keresztény és zsidó templomaiban ötven óra óta tizenegy pap imádkozik szakadatlan a gazdasági helyzet javulásáért. A város lakossága memorandumot intézett Hoover elnökhöz, hogy egész Amerikában rendelkezjen el imádságos heteket a válság ellen.

VARSÓ. A zsidó nyomor katasztrófális terjedésére való tekintettel akció indult az éhezö zsidó gyermekek élelmezésére. Már eddig is 9 nagy lenygel városban, ugymint: Bialystock, Baranowitch, Örodno, Czenstochow, Lodz, Cholm, Skidel, Mese-ritch és Dubnóban, összesen 49 iskolában 5397 éhezö zsidó gyermeket táplálnak az akció segítségével.

BROMBERG. A bíróság egy és fél évi börtönbüntetésre ítélte Bürger Baruch berlini zsidó polgárt, aki egy éjjel önvédelemből a nemzeti szocialista támadójára egy lövést adott le.

VILNA. A vilnai törvényszék egy évi fogház-büntetéssel sújtotta Bronislaw Szemiaszko, a vilnai zsidók elleni excessusokban való részvétel miatt — A vilnai gyetemi tanács a Novemberben lejátszódoit anilszemita excessusok kapcsán hozott ítéletében 2 keresztény diákokat kizárt, míg másik 2 keresztény diákokat két szemeszterre tiltotta el az egyetem látogatásától.

BERLIN. Az „Angriff“ felelős szerkesztőjét a rögtönítelő bíróság vonta felelősségre azért a cikkéért, melyet az árubörze zsidó vezetői ellen írt. A cikk nyilvánosan bélyegzi meg a börze vezetőit és cikkét a következő gáláns mondattal fejezi be: „A börzezsídik elrabolják mindazt, amit a német munkás és paraszt keresvesen termel.“ Minthogy a szerkesztő nem jelent meg az első tárgyaláson, a bíróság elrendelte a letaróztatás újján való elővezetését. Rövid tanácskozás után hozta meg az ítéletet a bíróság, melynek értelmében 400 márka pénzbüntetéssel kell jóvátegye az „Angriff“-nek a zsidó közéleti férfiakon esett sérelmet. — A hitközség elhatározta, hogy a négy aggokházához, amelyet saját költségén tart fenn, egy 5-ket is felállít. — Az utóbbi időben ismét sűrűn megisméllődnek a horogkeresztesek által szervezett temetőgyalázások.

NEW-YORK. Az Egyesült Államok kormánya legújában elhatározta, hogy a 2 millió dollár alapítékével létrehozott Reconstruction Finance Corporation élére, mely a pénzügyi újjáépítés céljait szolgálja, a Federal Reserve Board, állami bank eddigi elnökét, Eugene Meyert nevezi ki. — Az elmúlt év másod k felében 10.006 zsidó vándorolt az Egyesült Államok területére. — Az Amerikába menekült emigránsok közül 1921-től 1930-ig 339 054 zsidó volt. Viszont az Amerikából kiutasított 92.157 személy között 1756 zsidó volt. Ezekben is 9 százalék olyan, akiket kriminális ügyekből kifolyólag utasítottak ki.

MOSZKVA. A szovjet analfabetizmus ellen küzdő központja közli, hogy Minsk, Homel és Witebsk városokban, ahol tulajtomólag zsidó lakosság él, sikerült eddig az analfabetizmus ellen a legsikeresebben megküzdeni. Különös példája ennek Homel, ahol ugyszólván 100%-ban oldották meg az analfabetizmus problémáját.

BUKAREST. A besszarábiai és bukovinai zsidó földművelők katasztrófálisan súlyos helyzetbe kerültek. Az ORT, a keleteurópai segélyszervezet elhatározta, hogy nagyarányu segélyakciót indít a földművesek támogatására, akik már a pusztulás legszélén állanak.

CAPETOWN. Egy délafrikai zsidó végrendeletben 70.000 lírát hagyományozott a palesztinai szegények segélyezésére, anélkül, hogy pontosan meghatározta volna, hogy zsidó vagy más vallásu szegényekre gondol-e. A végrendelet további szakaszaiból ugyan kitűnt, hogy valójában csak a zsidó szegényekre gondolt, de a palesztinai kormány nem fogadta el ezt az álláspontot és az összeget Palesztina összes szegényei között osztotta szét, amiből a zsidóknak mindössze 20 százalék jutott.

Szatmári hírek

A szatmári Izraelita Nőegylet és Népönyha Egyesület, a Zsidó Arvagondozó és Gyermekfelruházó Egylet, Szatmárnak e három nagy karitatív egyesülete elhatározta, hogy közös erővel fogja szokásos nagy estélyét megrendezni. Az Izr. Nőegylet és a népönyha áldásos célját, ahol százával kapnak meleg ételt az éhezök, mindenki ismert. A Zsidó Arvagondozó otthonában árva, szegény gyermekek nyernek ipari kiképzést, otthon, meleg szülői házat pótló szeretetet. A Gyermekfelruházó Egylet minden évben sok száz, szegény, didergö gyermeket lát el meleg ruhával és cipővel. Ez a három nagymultu egyesület február 20-án rendezi nagy estélyét, ami minden bizonyval a szezon kimeiekedő eseménye lesz. *Roöz Samuné, Markovits Ignátné, Guth Lajosné, Hunwald Berta* elnökök, a tekintélyes nagyszámu vezetőségi tagok lázas igyekezettel készülnek a 20-iki nagy estélyre. Az előjelből ítélve a közös estély tradicionális sikereihez méltóan fényesen fog sikerülni.

A szatmári Poale Mizrahi vezetősége elhatározta, hogy a munkanélküli vallásos zsidó munkásoknak segítségére siet és részükre segélyakciót indít. Nyugtákat bocsát ki a Poale Mizrahi, melylyel 10—15 leletek fognak inkasszálni és ahogy lesz egy megfelelő összeg, ugy azonnal kiosztják a zsidó munkanélkülieknek. Ezért felkéri a Poale Mizrahi vezetősége Szatmár zsidó közönségét az akció támogatására.

A szatmári Brith Hanoar sel Hamizrachi megalakította 6-ik alcsoportját. Szatmáron lezajlott III-ik országos Zeire Mizrahi konferencia megfigyelhetetlen propagandát jelent a Mizrahi mozgalomnak. Több vallásos család azon kérelemmel fordult a Brithhez, hogy tegye lehetővé, hogy kisgyermeküket tudják a Mizrachiba küldeni. A Brith természetesen örömmel vette ezt tudomásul és azonnal megalakította 15 kisleánykával — 8-12 éves korig — a 6-ik alcsoportot a Benoit és Bené égisze alatt. Vasárnap délután volt az alakuló gyűlés, örömmel nézni, hogy ezek a kis leánykák milyen lelkesen hallgatták végig a hozzájuk intézett beszédet és egyhangulag kijelentették, hogy mind Mizrachisták akarnak lenni. A kis Machsiva megalakítása körül nagy érdemeket szerzett *Lebouits Eszler* benoit tag. O. V.

MOZI

Cinematografu FILMPALACE

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: „Szerelmem parancsa“. Hangos pikáns vígjáték! Főszerepben: Hans Junkermann, Olga Csehova, Tala Birell, Arnold Korff, Johannes Riemann. — Vasárnap d. e. 11 óra: „Napcsókolt leány“. Bánky Vilma és Joseph Schildkraut Ezenkívül fellépnek: Nosz Andor, Bódis Mancsi, P. Éles Joli, Kuszenda Mária stb. Váradi legjobb műkedvelői, 10 és 12 leies helyárak. — Legközelebb: „Vihar a Monte Blanc felett“. Gyönyörű természet felvételek. — Jön minden idő legnagobb slágere: „Liliom“. Molnár Ferenc örök-szép legendája hangosfilmen.

Teatrul HEYMAN szinkör

Péntek, szombat, vasárnap, hétfő: Soha többé szerelem!... Lillian Harwey és Harry Liedtke első együttes hangos, zenés, táncos filmje. Szerelmi idill Calais-tól Dowerig. Nizza-i carneválnál, strand és gyönyörű tengerparti felvételek Rendes helyárak. — Vasárnapu matiné: Madame Sátán Cecil B. de Mille rendezése és Kay Johnson fölléptével. Piny Piny vígjáték. 10 és 12 leies helyárak.

Primăria Municipiului Oradea. Serv. Administrativ.

Ad. No. 3222/1932.

OBIECT: Revizuirea prețurilor maxime ale articolelor de primă, imediată și generală necesitate.

Ordonanță

Noi, Președintele Comisiei Interimare a Municipiului Oradea, în baza dispozițiunilor art. 2 al legii pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite a art. 160 din legea pentru org. administrațiunii locale, luând sub revizuire prețurile actuale ale articolelor de primă și generală necesitate, în conformitate cu hot. Comis. Int. ad no. 3222/1932, dată în ședința ținută în ziua de 9 Februarie 1932 împreună cu Comisia Interimară, am stabilit următoarele prețuri maxime:

Se stabilește prețul maximal al cărnei de viț și junc cl. I. pro kgr. 16 Lei, iar pentru cărnurile de celelalte categorii, untură, făini și pâini, de toate categoriile, lapte, lemne, pentru tarifele birjelor, autobuselor, hotelurilor, băilor, precum și pentru prețurile în restaurante s'au menținut dispozițiunile cuprinse în ordonanța No. 3222/1932, dată în ședința Comisiei Interimare a Municipiului Oradea, ținută în ziua de 3 Februarie 1932.

Dat în ședința Comisiei Interimare a Municipiului Oradea, ținută la 9 Februarie 1932.

p. Președintele Comisiei Interimare: Secretar General: Dr. Cornel Petric, Dr. Voștinar

ZSIDÓ HUMOR

ÉS SZELLEMESSÉGEK NAGYJAINKTÓL

A kezes

Rabbi Salamon Oris, Vilna egyik legtekintélyesebb embere volt. Gazdag, irástudó, jámbor és igen jótékony; sokat segített a megszorult kis embereken, kézműveseken, szatócsokon, akiket mindig szívesen kíségtett kölcsönnel — kamatot sohasem kért tőlük — s beérte, ha pénzét nagysokára visszakarta tőlük.

Egyszer egy ember 300 rubelt kért tőle kölcsön három hónapra. Azt mondta neki, hogy nagy üzlete van kilátásban és éppen ez a 300 rubelje hiányzik. Salamon kezes kért tőle.

— Nincs bizony, — felelte az ismeretlen.

— Akkor sajnálom — szóló rabbi Salamon, — nem kölcsönözhetek.

Az idegennek könnyű szökött a szemébe s már indulóban volt, de a rabbi utána sietett és megegyszer megkérdezte:

— Hát senkid sincs, aki kész volna kezeskedni érted?

— Bizony, nincs senkim, csak a jó Örökkévaló.

— Hát akkor hü és megbizható kezesed van.

Azzal rabbi Salman elővett egy darab papírt és ráírta:

„Aki a szegényen megkönyörül, az az Örökkévalónak ad kölcsön“. A papírt azután nyugtái közé tette és kifizette az idegennek a 300 rubelt.

A három hónap elteltével az idegen ember visszajött és elmondta rabbi Salamonnak, hogy válalkozása sikerült és most meg akarja adni az adósságát. Rabbi Salamon nem akarta elvenni a pénzt.

— Már megkaptam, — szólott nyugodtan.

— Mit mondasz? — kérdezte csodálkozva az idegen.

— Igen, kezesed már fizetett. Az Örökkévaló megtérítette a veszteségemet.

De az idegen nem akarta visszavenni a 300 rubelt, amire megegyeztek, hogy a pénzt kiosztják a szegények között, hogy az a micve mindkettőjük nevét dicsérje...

A hirdetés előnye

Egy kereskedő és egy hirdetés akvizitőr azon vitatkoznak, hogy fontos-e a reklám az üzleti életben.

— Hogy a reklám mennyire fontos — mondja az akvizitőr, — azt legjobban a kacsa, meg a tyúk példája bizonyítja. A kacsa egy kukkot se szól, amikor tojást tojik, a tyúk pedig éktelen kolkodácsolást visz véghez. De meg is van az eredménye. Tyuktojást mindenki vásárol, a kacsatojás meg nem kell senkinek.

Az asztal inog

Rabbi Akiba Eger gaonnál egy szegény öreg zsidó volt széder-estére meghíva. A Hagada olvasása közben a vendég egy ügyellen mozdulattal meglökte a serlegét és a bor kiömölve a vakító fehér abroszra „Vörös tenger“-t festett. A vendég elpirult, mert kellemetlen volt neki hogy híres vendéglátójánál ilyesmi történt vele. Rabbi Akiba Eger úgy tett, mintha észre se vette volna. Miután pedig még egy részt olvasott a Hagadából meglökte saját serlegét. Ezután föltekinített és így szólt. „Azt hiszem inog az asztal“.

Ami a ló nem tud

A rajeci rabbi saját kocsiján járt faluról-falura prédikálni. Miután szegény ember volt, nem tartott kocsist és miután szerény ember volt, nem akart senkinek sem terhére lenni és így a lovát is maga csutakolta.

Egyszer azt mondta neki valaki:

— Az mégsem járja, hogy rabbi létedre magad pucolod a lovadat.

A rabbi ránézett és mosolyogva mondta:

— Vos waas dos Pferd, vos e Rebe is?

— Honnan tudja a ló, hogy mi tulajdonképpen egy rabbi?